

POSTANOWIENIE

Dnia 19 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Redzik (przewodniczący)

SSN Oktawian Nawrot

SSN Grzegorz Żmij (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi A.R. – pełnomocnika wyborczego Komitetu Wyborczego Ślonzoki Razem

na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej nr [...] z 15 września 2023 r. w sprawie odwołania Komitetu Wyborczego Ślonzoki Razem od uchwały Okręgowej Komisji Wyborczej w K.,

z udziałem Państwowej Komisji Wyborczej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 19 września 2023 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Uchwałą Nr [...] z 15 września 2023 r. w sprawie odwołania Komitetu Wyborczego Ślonzoki Razem od uchwały Okręgowej Komisji Wyborczej w K., na podstawie art. 218 § 2 w związku z art. 258 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz.U. 2022, poz. 1277 i 2418 oraz 2023, poz. 497) Państwowa Komisja Wyborcza oddaliła odwołanie Komitetu Wyborczego Ślonzoki Razem, złożonego przez Pełnomocnika Wyborczego tego Komitetu, od uchwały Okręgowej Komisji Wyborczej w K. z dnia 11 września 2023 r. w sprawie odmowy rejestracji kandydata na senatora komitetu wyborczego pod nazwą Komitet Wyborczy Ślonzoki Razem w okręgu wyborczym nr [...] w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 15 października 2023 r.

W dniu 16 września 2023 r. Pełnomocnik Komitetu Wyborczego Ślonszoki Razem wniósł „skargę na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej nr [...] z dnia 15 września 2023 r. w przedmiocie odwołania od uchwały Okręgowej Komisji Wyborczej w K. z dnia 11 września 2023 r. w sprawie odmowy rejestracji kandydatki do Senatu RP A. E.J. w okręgu nr [...].

Na podstawie art. 217 Kodeksu wyborczego w związku z nie poprawnym wszczęciem procedury przez OKW w K. i PKW uznanie weryfikację podpisów za niebyłą.”.

Państwowa Komisja Wyborcza pismem z 19 września 2023 r. wniosła o oddalenie odwołania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Skarga podlegała odrzuceniu.

W przypadku skargi na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej, przybierające formę uchwały, odpowiednie zastosowanie do jej rozpoznania mają przepisy o skardze kasacyjnej, uregulowanej w Dziale VA Tytułu VI Księgi pierwszej Kodeksu postępowania cywilnego – art. 398¹-398²¹ Powyższe oznacza zatem, że zarówno skarga na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej, jak również skarga kasacyjna powinny odpowiadać podobnym wymogom formalnym.

Zgodnie z art. 398⁴ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna powinna zawierać: oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części (pkt 1); przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie (pkt 2); oraz wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany (pkt 3). Stosownie do § 2 przytoczonego przepisu, oprócz wymagań przewidzianych w § 1, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Ponadto skarga kasacyjna powinna czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a w sprawach o prawa majątkowe powinna zawierać również oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia.

Przenosząc treść powyższego przepisu na grunt postępowania, którego przedmiotem jest skarga na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej,

aby spełniała ona warunki konieczne dla jej merytorycznego rozpoznania, musi zawierać: oznaczenie zaskarżonej uchwały (tj. wskazanie uchwały PKW poprzez wymienienie jej numeru, daty wydania oraz tytułu nadanego przez PKW); zarzuty oraz ich uzasadnienie, a więc wymienienie poszczególnych przepisów prawa którym uchybiono wraz ze wskazaniem w jaki sposób doszło do ich naruszenia – art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.; a także wniosek, odpowiadający możliwym rozstrzygnięciom Sądu Najwyższego. W przypadku skarżącego będzie to wniosek o uznanie skargi za zasadną (art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c.). Z uwagi na charakter zaskarżanego rozstrzygnięcia oraz możliwe rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego, skarżący nie musi formułować wniosku o uchylenie uchwały bądź jej zmianę, albowiem Sąd Najwyższy nie może wydać orzeczenia kasatoryjnego, zaś uznanie skargi za zasadną skutkuje niezwłocznym zarejestrowaniem kandydata (art. 218 § 4 k.wyb.). Z uwagi na publicznoprawny charakter skargi oraz postępowania przed Sądem Najwyższym, mając też na względzie wprost dopuszczalną zaskarżalność uchwały PKW, skarga nie musi zawierać wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienia. Musi natomiast zawierać wszystkie wymogi formalne przewidziane dla pisma procesowego.

Biorąc pod uwagę powyższe, w ocenie Sądu Najwyższego, skarga pełnomocnika wyborczego KW Ślonzoki Razem nie spełniała wymogów formalnych, koniecznych dla jej merytorycznego rozpoznania. Zaś skargę, która nie spełnia wymagań określonych w art. 398⁴ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy odrzuca (art. 398⁶ § 3 k.p.c.). Skarżący nie sformułował zarzutów, a nawet jeżeli uznać, że to uczynił, to nie sposób stwierdzić, aby sformułował zarzut w sposób prawidłowy. Należycie skonstruowany zarzut winien wskazywać konkretny, naruszony przepis, wymieniając oznaczoną konkretnie jednostkę redakcyjną, jak również wskazywać na czym polegało naruszenie tego konkretnie wskazanego przepisu oraz wskazywać, jak należało w tej sprawie przepis ten konkretny zastosować lub z jakich przyczyn przepis został zastosowany błędnie (postanowienie Sądu Najwyższego z 15 września 2023 r., I NSW 21/23). Sposób zredagowania skargi pozostawia wątpliwości, czy sformułowanie „na podstawie art. 217 Kodeksu wyborczego” stanowi podstawę wywiedzenia

skargi, czy sformułowanie zarzutu. Nawet jeżeliby uznać, iż jest to zarzut, to który składa się z dwóch paragrafów. Nie jest wiadome przy tym, czy skarżący zarzuca naruszenie § 1, czy § 2, czy też przepisu w całości. Skarżący nie określa też w jaki sposób doszło do naruszenia art. 217 k.wyb, lakonicznie i ogólnikowo wskazując „nie poprawne wszczęcie procedury przez OKW w K. i PKW uznanie weryfikację podpisów za niebyłą”. Związanie Sądu Najwyższego granicami zarzutów uniemożliwia zastępowanie strony w wyborze i określeniu przepisów jakie miały zostać zdaniem skarżącego naruszone. Ponadto, niepoprawnie sformułowany lub niepełny zarzut w zasadzie wyłącza możliwość dokonania jego kontroli (postanowienie Sądu Najwyższego z 15 września 2023 r., I NSW 21/23). Sąd Najwyższy nie jest również władny do rekonstruowania zarzutów w oparciu o uzasadnienie wniesionego środka zaskarżenia.

Niezależnie od powyższego, nawet jeżeliby uznać skargę za dopuszczalną to nie mogłaby zasługiwać ona na uwzględnienie.

Skarżący w uzasadnieniu przedstawia jednostronną relację z przebiegu rejestracji kandydata na senatora, przedstawiając jako jedyny dowód wiadomość e-mail M.M. z innego komitetu wyborczego, relacjonujący jego proces składania dokumentów w Okręgowej Komisji Wyborczej, z którego nie wynika ani nieuprawnione zastosowanie art. 217 k.wyb względem zgłoszenia kandydatki, ani nierówne jej potraktowanie względem pozostałych rejestrowanych kandydatów. Podkreślić należy, że warunkiem zastosowania art. 217 § 1 k.wyb. i wszczęcia procedury sprawdzającej jest wystąpienie uzasadnionych wątpliwości. Potwierdzeniem zaś wystąpienia uzasadnionych wątpliwości jest zakwestionowane w toku kontroli podpisów poparcia w liczbie 1086. Ostatecznie, za gołosłowne i niczym nieudowodnione należy uznać twierdzenia skarżącego, jakoby utrudniano mu lub nie dopuszczono do procedury sprawdzania podpisów.

Skarżący kwestionował użycie do sprawdzenia poprawności podpisów poparcia Centralnego Rejestru Wyborców. Przepisy Kodeksu wyborczego sankcjonujące i regulujące Centralny Rejestr Wyborców mają moc powszechnie obowiązującą. Zgodnie z art. 18 § 3 k.wyb. Centralny Rejestr Wyborców służy do: sporządzania spisów wyborców (pkt 1); sporządzania spisów osób uprawnionych do udziału w referendum (pkt 2); ustalania liczby wyborców (pkt 3); sprawdzania

posiadania prawa wybierania lub prawa udziału w referendum w związku z weryfikacją podpisów złożonych właściwemu organowi w związku z zamiarem przeprowadzenia referendum lub zgłoszeniem inicjatywy ustawodawczej przez obywateli lub obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej przez mieszkańców gminy, powiatu lub województwa (pkt 4); ustalania liczby mieszkańców dla potrzeb określonych w art. 12 § 3, art. 182 § 1a, art. 202 § 1, art. 203 § 4, art. 260 § 3, art. 261 § 1 i 2, art. 373 § 2, art. 375 § 1, art. 378 § 3, art. 419 § 2, art. 463 § 1, art. 476 § 4 i art. 478 § 4 (pkt 5); realizacji innych zadań wynikających z przepisów kodeksu, ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz.U. 2019, poz. 741), ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz.U. 2020, poz. 851) i ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz.U. 2018, poz. 2120) – pkt 6. Z treści powyższego wynika, iż zarówno OKW, jak i PKW dokonując weryfikacji przedłożonych wykazów podpisów, zobowiązane są, w świetle obowiązujących przepisów, do korzystania z Centralnego Rejestru Wyborców, nawet gdy nie jest to narzędzie idealne.

Wbrew twierdzeniom skarżącego, PKW ustalając wzór tabeli do zbierania podpisów poparcia nie wprowadza w błąd popierających. Stosowane jest jedno nazwisko, lecz dwuczłonowe. W Polsce można posiadać tylko jedno, maksymalnie dwuczłonowe nazwisko, wyjątek dotyczy tylko obywatela, który posiada inne obywatelstwo, a przepisy prawa państwa, którego obywatelstwo również posiada, taką sytuację dopuszczają (tak np. art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska Dz.U. 2021, poz. 1988, ze zm.). Podwójne nazwisko stanowi całość, zaś jeden tylko człon nazwiska dwuczłownego nie identyfikuje w sposób poprawny osoby, wskazując na inną tożsamość. Raz jeszcze podkreślić należy, że to na Komitecie wyborczym spoczywa obowiązek zbierania i przedłożenia prawidłowych wykazów podpisów, a wszelkie uchybienia z tym związane obciążać będą komitet.

Z tych wszystkich względów, Sąd Najwyższy, na podstawie powołanych przepisów, orzekł jak sentencji.

[A.W.]

[a]

